

Είχα να ακούσω, ζωντανά, Μικρούτσικο από τα μέσα της δεκαετίας του '70. Μπορώ , ίσως, να θυμηθώ συναυλίες στο Σπόρτιγκ(;), με την Μαρία Δημητριάδη να ερμηνεύει Ναζίμ Χικμέτ σε μετάφραση Γιάννη Ρίτσου και να συγκινούμαι με στίχους όπως:

*“Και να, τι θέλω τώρα να σας πω
Μες στις Ινδίες μέσα στην πόλη της Καλκούτας,
φράξαν το δρόμο σ' έναν άνθρωπο.
Αλυσοδέσαν έναν άνθρωπο κει που εβάνιζε.” (1)*

ή ακόμα:

*“Αν η μισή μου καρδιά βρίσκεται, γιατρέ, εδώ πέρα
η άλλη μισή στην Κίνα βρίσκεται
με τη στρατιά που κατεβαίνει προς το κίτρινο ποτάμι.” (2)*

Δεν ήταν μόνον ο Χικμέτ. Ήταν και ο Βολφ Μπίρμαν με στίχους λιγότερο ποιητικούς, περισσότερο μαχητικούς, που τραγουδήθηκε την ίδια περίοδο από τους ίδιους συντελεστές:

*“...Στους μπουρζουάδες
Κριτική να κάνουμε
αυτό δεν φτάνει
Του γουρουνιού του αστισμού
Να κόψουμε πρέπει τα πόδια
Έτσι πρέπει να γίνει
Έτσι θα γίνει...” (3)*

Ήταν η εποχή όμως . Η μεταπολίτευση. Ερχόταν με ορμή, κόμιζε μηνύματα και ελπίδες, το πολιτικό τραγούδι θέριευε και εκείνες οι δημιουργίες, εκείνες οι συναυλίες είχαν έναν παλμό, μια πρωτόγνωρη ένταση, καλλιτεχνικού και βέβαια πολιτικού περιεχομένου.

Πέρασαν όμως τα χρόνια. Ο Γιάννης Ρίτσος, η Μαρία Δημητριάδη πέθαναν. Ατόφιοι όμως. Η Μελίνα Μερκούρη πέθανε, ο Θάνος Μικρούτσικος τη διαδέχθηκε στον υπουργικό θώκο. Στην Κίνα, όπου σημειώνονται αλλεπάλληλα ρεκόρ πωλήσεων σε Porsche, Ferrari, Mercedes, Bentley

, οι κατάδικοι εκτελούνται εξ' επαφής, με μια σφαίρα στο αυχένα και στην Ελλάδα οι κάτοικοι βιώνουν το σοκ της ύφεσης.

Άλλαξαν τα πράγματα. Το κτίριο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού έγινε City Link. Κι' από το Ε.Κ.Κ.Ε. στα reality show η απόσταση δεν είναι μικρή αλλά και τα τριάντα χρόνια είναι χρόνος μακρύς. Μια γενιά.

Τούτα σκεφτόμουν, κοντά στις 12 το βράδυ της Κυριακής, αμέσως μετά το τέλος της παράστασης με τα λαϊκά του Θάνου Μικρούτσικου στο Παλλάς. Τις σκέψεις μου διέκοψαν αφενός μεν τα λιβάνια που με πήραν, στον πεζόδρομο (πια) της Βουκουρεστίου, αφετέρου η εικόνα μιας άστεγης που κοιμόταν στην "πάνω" γωνία Βουκουρεστίου και Πανεπιστημίου. Είχε αφήσει τον καρπό της έξω από την κουβέρτα καθώς συγκρατούσε ένα κυπελλάκι για τον οβολό των διερχομένων. Μια κυρία έσκυψε, άφησε κάτι...

Τρεις ώρες νωρίτερα, ξεκινούσε η παράσταση στην αίθουσα του "Παλλάς". Ο συνθέτης άρχισε τραγουδώντας την "Αχάριστη" του Τσιτσάνη. Η ερμηνεία του συγκεκριμένου κομματιού μάλλον δεν αποτελεί το ισχυρότερο στοιχείο του καλλιτέχνη, για να το θέσω διακριτικά. Στη συνέχεια, τοποθετήθηκε ενώπιον του κοινού που κατέκλυσε το κινηματοθέατρο, λέγοντας πως φύσει και θέσει δεν υπήρξε λαϊκός συνθέτης αλλά
« ...εδώ και χρόνια μου είχε καρφωθεί η ιδέα να μαζέψω τα λαϊκά τραγούδια που έχω γράψει και να τα παρουσιάσω στη δισκογραφία συγκεντρωμένα, αλλά και σε συναυλίες. Είχα και εγώ εκπλαγεί με τη διαχρονική επιτυχία της Πιρόγας, με την τρέλα που ακολουθούσε την

Ρόζα αλλά και από το γεγονός ότι πολλοί σημαντικοί άνθρωποι της Μουσικής εκτιμούσαν ιδιαίτερος αυτή μου την πλευρά. Δεν καταλάβαινα τι γίνεται εντός μου και πως μεταπηδούσα από την όπερα, τα έγχορδα ή τον Καββαδία στην Ατομική μου ενέργεια και στο Πατησίων και Παραμυθιού γωνία.»

Ακολουθώς παρουσίασε την ορχήστρα, τους τρεις ερμηνευτές του και ξεκίνησε το πρόγραμμα. Ο Μανώλης Μητσιάς, ο Γιάννης Κότσιρας, ο Δημήτρης Μπάσης ανέβηκαν στη σκηνή, σοβαροί, έμπειροι, στιβαροί και εγνωσμένης αξίας φωνές. Αν έπρεπε απαραίτητα να διαλέξω τον κορυφαίο από αυτούς θα διάλεγα τον πρεσβύτερο και από λόγους ηλικιακής ...αλληλεγγύης.

Εξαιρετοι λοιπόν σκηνικά, και ερμηνευτικά με μια ηρεμία, που ήρθε σε αντίθεση με την συχνά ακραία, έντονη σκηνική παρουσία του συνθέτη.

Το κοινό αποδέχτηκε τις προσκλήσεις, ανταποκρίθηκε και σιγοτραγούδησε τους στίχους όποτε του ζητήθηκε, κατένειμε σχεδόν ομοιόμορφα τα χειροκροτήματά του στους ερμηνευτές και φυσικά ξεχώρισε κομμάτια όπως την "Πιρόγα", τη "Ρόζα" το "πάντα γελαστοί", κατεχοχόν λαϊκά άσματα.

Η ένταση του ήχου κάπως υψηλή, κούρασε τα κάπως ανεκπαίδευτα, σε πίστες και μουσικές σκηνές, αυτιά, ενώ κάποιες στιγμές τα κρουστά πρωτίστως και το μπουζούκι δευτερευόντως έκρυψαν τα υπόλοιπα όργανα τα οποία τίμησαν οι : Γιάννης Σινάνης μπουζούκι, Άκης Γαβαλάς ντραμς, Γιάννης Γριπαίος μπάσο, Θύμιος Παπαδόπουλος πνευστά, Γιάννης Παπαζαχαριάκης κιθάρα.

Ασφαλώς να αναφερθεί ότι και οι δυο συναυλίες αφιερώθηκαν από τον συνθέτη, στην μνήμη του Άλκη Αλκαίου, ενώ μνεία έγινε και στον Δημήτρη Μητροπάνο.

Κι αν πάλι έπρεπε να δώσω μια απάντηση στο τι πιο πολύ με είχε συγκινήσει, εκείνα τα πρώτα μεταπολιτευτικά ακούσματα ή τα τωρινά θα γυρνούσα στο τότε. Ίσως διότι, είσαι μόνον μια φορά δεκαοχτάρης. Ίσως πάλι, διότι είναι γοητευτικότερο να ελπίζεις ακούγοντας αυτό το περίεργα δυνατό "ρο" της Δημητριάδη, στου στίχους του Χικμέτ:

*“Για μένα, το λοιπόν, το πιο εκπληκτικό,
πιο επιβλητικό, πιο μυστηριακό και πιο μεγάλο,
είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να βαδίζει,
είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουνε...” (1)*

(1) Μικρόκοσμος, (2) Αν η μισή μου καρδιά (3) Έτσι πρέπει να γίνει